

U svojim kompozicijama tražio je vlastito zadovoljenje za koje je znao da ga bez prethodnoga napora ne će pronaći.

O fra Slavku Topiću, skladatelju i profesor glazbe na Franjevačkoj teologiji, možemo pisati stranice teksta i opet ne ćemo uspjeti izreći riječima tko je on bio i što je radio. Glazbena scena, a napose

naše hrvatsko govorno područje izgubilo je jednoga velikoga čovjeka i glazbenika. Nama ostaje da iz njegovih djela učimo i da učinimo da se ne zaboravi to veliko ime.

Pokoj vječni tvojoj dobroj duši, veliki moj prijatelju!

Fra Emanuel Josić

BRAT SLAVKO ZNAO JE DA SMRT PRIPADA BITI ŽIVOTA

Dragi prijatelji, dragi Kreševljaci, Neretljaci, tužni zборе!

Sastali smo se u crkvi sv. Kate da ispratimo brata Slavka u Ograđe, gdje će čekati uskrsnuće mrtvih. Sv. Franjo, utemeljitelj našega Reda, u *Himnu stvorova* pjeva: »Hvaljen budi, Gospodine moj, po sestri nam tjelesnoj smrti, kojoj nijedan smrtnik umaći neće. Jao onima koji u smrtnom umiru grijehu; a blaženi koje ti nađeš po volji presvetoj svojoj, jer druga im smrt nauditi neće.«

Mislim da u povijesti pjesništva nije zabilježeno da netko Bogu zahvaljuje za smrt. Sveti je Franjo to mogao jer je vjerovao da kroz smrt, kao kroz vrata, ulazi u vječni život. Brat Slavko, vjeran Franjinu duhu, znao je da smrt pripada biti života, i zato nas je još u novicijatu naučio da se svaki dan pomolimo sv. Josipu za blaženu smrt.

Veliki rumunjski književnik Ionesco zapisao je: »Nema istinite književnosti ako se ne silazi u dubine, ako ne traži odgovor dramati smrti. Nikakva politička ideologija, nikakva društvena organizacija koja zaboravlja metafiziku, neće moći nikada razgoliti zagonetku boli, tugu života, idući tragom prema svršetku, nikad neće moći ugasiti žeđ za apsolutnim...«

Na tragu ove Ionescove tvrdnje možemo nadodati da nema istinske umjetnosti ako ona ne traži odgovor dramati smrti. Sveukupna kultura i jest neka vrsta stroja koji se želi osloboditi granica. Čovjek u sebi osjeća tjeskobni napor kojim se želi osloboditi posljednje granice kako bi uživao u životu iz kojega je uklonjen teret smrti.

Najvjerojatnije, čovjek je prvi put i zapjevao na grobu, jer trebalo je preživjeti smrt najdražih osoba, roditelja, braće, sestara, djece, prijatelja. Riječi nisu dovoljne da nas utješe. Zato čovjek poseže za glazbom, koja je »zvonka radost duše«, ali i moćno sredstvo utjehe. Stoga i ne čudi da je u kršćanskoj glazbenoj baštini najsavršenija glazbena forma upravo misa za pokojne. Međutim, koliko god bila moćna kao sredstvo utjehe, ni glazba nam ne daje odgovor na pitanje smrti. Odgovor na pitanje smrti daje samo sveta vjera. A temelj naše kršćanske vjere jest uskrsnuće tijela. Nemiran čovjek, koji ne nalazi ništa novo pod suncem, kako kaže Propovjednik, konačno je u uskrsnuću otkrio nečuvenu novost koju je cijelo vrijeme tražio. To je gledanje koje nadilazi maštu, ali je i tajni san našega srca. Uvjeren smo da fra Slavko sada uživa u blaženom gledanju.

Pokojni fra Slavko bio je skroman čovjek, pobožan fratar, revan svećenik, vrstan glazbenik, vrli hodočasnik. »Ima duša mirnih, krotkih, pobožnih, u kojih je snage da metnu sav svoj život na oltar Božji, a da nikada ne požale žrtve«, kaže August Šenoa. Fra Slavko je svoj svećenički život razumijevao kao žrtvu. Jedini je naš profesor koji je u svojem akademskom kurikulumu ujedinio rimsku i germansku školu: gregorijansko pjevanje završio je u Rimu, a doktorat iz etnomuzikologije u Kölnu. Iz Rima je baštiniio osjećajnost, a iz Kölna znanstvenost i ozbiljnost u radu. Kao istinski pobožan redovnik, težio je za savršenstvom i svetošću. Njegova težnja za svetošću mogla se posebno primijetiti u slavlju

sv. sakramenata. Kako je zanosno slavio sv. misu i pjevao božanski časoslov! Na probama zbora često je poticao bogoslove da pjevaju zanosno i srcem jer samo pjevanje srcem može pokrenuti svega čovjeka, njegov razum, emocije, tijelo. A u životu upravo ima smisla ono što radimo srcem i dušom, a ne samo zato što moramo.

Fra Slavko je imao veliku vjeru u svete sakramente. Na njega se može primijeniti izreka sv. Ambrozija: *In tuis te invenio sacramentis.* (*Pronalazim te u tvojim sakramentima.*) Cilj našega života jest imati čisto srce i čistu pamet, kao što je imao naš Gospodin Isus Krist. Fra Slavko je znao da se to ne postiže preko noći, znao je da je put do čista srca dug. Zato je i bio revan u molitvi, postovima i marijanskoj pobožnosti. Čista su srca – tvrdi sv. Franjo – oni koji preziru zemaljske stvari i traže nebeske nikada ne prestajući štovati i gledati Gospodina, istinskoga Boga, čistim srcem. *Inveni cor meum* – kaže David. *Našao sam svoje srce, središte svoje osobe, koje upravlja mojim osjetilnim, čuvstvenim i razumskim ritmom.* Nešto što skrbi za bitak i što se bitkom zanima. Ono našem tijelu daje mjeru, ali istodobno nas oblikuje, izražava i ocjenjuje osjećaj. Fra Slavkovo je srce prestalo kucati prekjučer na Koševu, ali čvrsto vjerujemo i nadamo se da sada kuca u Gospodinu.

Svjetski tenor Luciano Pavarotti na dobrotvornom koncertu za pomoć Bosni 1998. rekao je: »Ja nisam političar. Ja sam glazbenik. Brinem se da pronađem ljudi-

ma mjesto gdje mogu uživati i početi ponovno živjeti. Ljudima morate dati duha, i kada ste im dali duh, dali ste im sve.« A prava duhovnost i jest u umjetnosti. Stoga je korijen pravomu umjetniku u nebu kao i istinskomu svećeniku. On je duboko ukorijenjen u zemlju, zanima se za ljude i njihove probleme, ali svoju duhovnu snagu crpi iz neba. Sva je njegova veličina u povezanosti s Bogom, bez božanskoga nadahnuća ne može učiniti ništa. Duh Sveti nadahnitelj je svega lijepoga, dobrog i plemenitoga. Pjevanje i sviranje jesu velika umjetnost, ali *umjetnost nad umjetnošću jest briga za duše*, kaže sveti Grgur Veliki. Ove istine duboko je bio svjestan naš maestro fra Slavko. Zato je i bio tražen kao ispovjednik, ne samo u Sarajevu nego i okolici. Nije mu bilo teško prevaliti kilometre samo da bi nekoga ispovjedio.

Ivo Andrić na svršetku Prvoga svjetskoga rata piše (*Ex ponto*): »Slava ti, Bože, za muke dana i mir noći, za kratak život i veliku zagonetnu smrt. Neka su blagoslovljene odluke tvoje po kojima dolazimo na svijet i odlazimo s njega pošto smo se narodili i namučili. Ogromni su i neshvatljivi planovi tvoji i jasno je da im ne možemo dohledati, ni smjera ni svrhe, i da ih moramo mirno primati. Ali teško je biti čovjek, Gospode!«

Završit ću stihovima fra Ladislava Fišića koje je fra Slavko uglazbio na čast Gospi Olovskoj: »Nek tvoje ljubavi grije nas plamen, u vječnost sretnu ti vodi nas!« Amen.

MISA BOŽIČNOGA VREMENA